

'InZicht' licht u in over nieuwe boeken, congressen en lezingen in taalkundig Nederland en België. Vermelding in deze rubriek betekent niet dat de redactie ze aanbeveelt. Voor een zo volledig mogelijk beeld hebben wij ook uw hulp nodig. Weet u iets waarvan u denkt dat het in deze rubriek thuishoort, laat het ons dan weten. Verschijningsdata en prijzen onder voorbehoud.

Opstellen over taal

In de jaren tachtig viel het historisch taalkundige Joop van der Horst op dat het woordje *dan* steeds vaker verdwenen bleek in constructies als 'Hou je van vlees, braad je in Croma'. Hij schreef er een stuk over, en sindsdien is de 'Croma-constructie' onder taalkundigen een begrip. Hetzelfde geldt voor zijn artikel over 'het nieuwe krijgen', waarin hij beschrijft hoe het werkwoord *krijgen* steeds vaker als hulpwerkwoord gebruikt wordt ('Ik krijg dat niet gedaan').

Het zal duidelijk zijn: Van der Horst is iemand met een scherp oog voor de grote en kleine ontwikkelingen in het Nederlands – zoals ook blijkt uit de vele andere artikelen die hij in *Onze Taal* heeft gepubliceerd. Hij schrijft net zo makkelijk over het verdwijnen of verschijnen van een woordje uit of in een uitdrukking als over zaken als spellinghervorming, taalverloeding of het ABN, terwijl hij ook weleens wil uitweiden over de stijl van literatoren. Negenendertig in *Onze Taal* en elders verschenen artikelen zijn nu gebundeld in *Met het oog op morgen*. Het zijn stukken die wars zijn van schoolmeesterij, geschreven voor "zelfdenkende lezers, die aan het denken worden gezet, uitgenodigd tot verwondering of geprikkeld tot tegenspraak". Lezers van *Onze Taal* kunnen dit boek met korting bestellen (zie bladzijde 143).

Met het oog op morgen. Opstellen over taal, taalverandering en standaardtaal is een uitgave van de Universitaire Pers Leuven en kost € 24,50 (ingenaaid, 217 blz.). ISBN 978 90 5867 784 6

■ CHINEES

Wie handel wil drijven met China, kan maar beter Chinees leren. Niet alleen stellen Chinezen het op prijs als je hun taal spreekt, maar ook zijn ze zelf steeds minder bereid om op het Engels over

te schakelen nu hun positie op de wereldmarkt sterker wordt. Maar met alleen Chinees leren ben je er niet, aldus sinologe Jeanne Boden in haar boek *Mindmapping China*, want de Chinese taal is dermate verweven met de geschiedenis en cultuur van het land dat je er niet aan ontkomt je ook dáárin te verdiepen. Met haar boek geeft Boden een eerste inleiding, door, zoals ze het zelf zegt, "via de Chinese taal te kijken naar de Chinese cultuur en maatschappij van vandaag".

In de eerste twee hoofdstukken staat de taal centraal. In vogelvlucht gaat het langs grammatica, uitspraak, vocabulaire, schrift en de historie van de Chinese karakters. Vervolgens komt aan bod hoe filosofie (confucianisme, taoïsme), ideologie (communisme) en taal met elkaar samenhangen – en hoe dit in het openbare leven te zien is in de propaganda en de reclame teksten die in heel China het straatbeeld beheersen.

Mindmapping China. Taal, discours en reclame is een uitgave van ASP en kost € 24,95 (gelijmd, 239 blz.). Het boek is in zijn geheel (gratis) in te zien op <http://books.google.nl/>. ISBN 978 90 5487 666 3

■ MALAPROPISMEN VAN BN'ERS

Een malapropisme is een verhaspeling van twee uitdrukkingen, zoals *op hete eieren lopen*, een versmelting van *op hete kolen zitten* en *op eieren lopen*. In het boekje *Geen kip overboord* zijn zo'n

driehonderdvijftig door BN'ers in de media gebruikte malapropismen samengebracht. Voorbeelden: *iemand de das omdraaien* (Berdien Stenberg), *iets onder stoelen of banken houden* (Abdelkader Benali) en *goed beslagen ten ijs voor de dag komen* (Patty Brard). Iedere verhaspeling is voorzien van een kort commentaar en wat uitleg.

Geen kip overboord. En andere vermakelijke versprekingen van BN'ers van Heidi Aalbrecht en Pyter Wagenaar is verschenen bij Sdu Uitgevers en kost € 10,- (gelijmd, 129 blz.). ISBN 978 90 12 58180 6

■ SPELLINGKLAPPER

De belangrijkste spellingregels op zes A4'tjes – dat is het idee achter de *Spellingwijzer Nederlands* van uitgeverij Intertaal. Die A4'tjes (drie velle-tjes) zijn naast elkaar gelegd, geplastificeerd

en opgevouwen, zodat het resultaat een klappvel is dat in een ringband opgeborgen kan worden. De regels worden kort en

bondig uitgelegd en met voorbeeldzinnen verduidelijkt. Er zijn ook versies voor het Engels, Duits en Frans verkrijgbaar.

Spellingwijzer Nederlands van Maja Becking en Ineke Grootegoed kost € 7,50. ISBN 978 94 6030 156 8

■ VOORLEESWOORDENBOEKJES

Het succes van het peutervoorleeswoordenboek *Mijn eerste Van Dale* heeft al tot diverse gerelateerde producten geleid, zoals een Friese, een Afri-

kaanse en een digitale versie. Sinds kort zijn er ook zes *Mijn eerste Van Dale* thema-boekjes, waarin per onderwerp ('Naar buiten', 'Bij de dieren', 'Op weg', 'Aan het werk', 'In huis' en 'Samen met jou') wat moeilijkere woorden staan. De opzet is hetzelfde als die van de 'grote' *Mijn eerste Van Dale*: een plaatje met een praatje (op rijm). De teksten zijn van Liesbeth Schlich-ting, de tekeningen van Paula Gerritsen.

Mijn eerste Van Dale themaboekjes kosten € 7,95 per stuk; setprijs € 37,95 (gebonden, 48 blz.). ISBN 978 90 6648 640 9 t/m 978 90 6648 645 4

■ JURIDISCHE TEKSTEN

Sdu Uitgevers heeft een reeks schrijfhulpboekjes onder de titel *Check je ... (tekst/beleidsstek/brief, etc.)*. Daarin is nu ook een deel verschenen over juridische teksten, van de hand van de voormalige taaladviseur van de gemeente Den Haag, Wouter de Koning. Juridisch taalgebruik is

voor het grote publiek vaak onnavolgbaar, en dus is het zaak dit ondoordringbare jargon te vertalen in helder, begrijpelijk Nederlands. *Check je juridische tekst* helpt daarbij met korte instructies,

en veel voorbeelden, tips en checklists.

Check je juridische tekst kost € 12,50 (ingenaaid, 100 blz.). ISBN 978 90 12 58150 9

■ ONJUISTE SPATIES

De Nederlandse aaneenschrijfgeregels zijn vrij eenvoudig – schrijf aan elkaar wat bij elkaar hoort –, maar desondanks gaat er in de praktijk nog wel eens wat mis. Met hier en daar hilarische gevolgen, getuige voorbeelden als ‘Konijnen bouten in pruimensaus’ en ‘Cursus naakt model tekenen’. Het platform Signalering Onjuist Spatiegebruik verzamelt al jaren dergelijke spatiegevallen op zijn website www.spatiegebruik.nl, en onlangs is er ook een boekje over het onderwerp verschenen, onder de titel *Weg om legging*. Dat biedt luchtige, met praktijkvoorbeelden gelardeerde beschouwingen over de oorzaken én de gevolgen van het zondigen tegen de aaneenschrijfgeregels. Zie ook het artikel in het aprilnummer van *Onze Taal*, en de lezersaanbieding op blz. 142.

Weg om legging. *Signalering onjuist spatiegebruik* van René Dings is een uitgave van Nijgh & Van Ditmar en kost € 14,90 (ingenaaid, 144 blz.). ISBN 978 90 388 9316 7

■ **BRIGADE**

In het Oost-Vlaamse dorp Zele, gelegen tussen Lokeren en Dendermonde, werd in de negentiende eeuw een mengtaal gesproken, ‘Brigade’ geheten. Dit Brigade was een soort Bar-

goens, een boeventaal met zo’n vijfhonderd eigen woorden. Deze woordenschat wordt in *Treuvelde gij Brigade?* door Paul Van Hauwermeiren verklaard en toegelicht, waarbij ook de historie van taal en sprekers aan bod komt. Het boek bevat voorts een aantal oude verhalende teksten die in het Brigade geschreven zijn.

Treuvelde gij Brigade? Bargoens van Zele in literaire teksten is een uitgave van het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en kost € 10,- (ingenaaid, 172 blz.). Bestellingen: www.oost-vlaanderen.be/erfgoed. Geen ISBN.

■ COMMUNICATIE TUSSEN ZUSSEN

De Amerikaanse taalwetenschapper Deborah Tannen geniet grote faam vanwege haar toegankelijke boeken over ‘relationele’ communicatie: communicatie tussen mannen en vrouwen, op het werk, tussen familieleden, etc. Haar nieuwste boek *Mam vond jou altijd al leuker* gaat over zussen. Het gaat in dit boek overigens niet alleen over zussentaal en -communicatie, maar ook over de levenslange band die zussen met elkaar hebben en welke plaats die in hun leven inneemt.

Mam vond jou altijd al leuker. Liefde en rivaliteit tussen zussen is een uitgave van Bert Bakker en kost € 18,95 (gelijmd, 334 blz.). ISBN 978 90 351 3518 5

■ WATERWOORDEN

Water speelt een grote rol in ons leven, en daarom hebben we ook zeer veel woorden die ermee te maken hebben. In zijn *Waterwoordenboek* heeft taalkundige Wim Daniëls 846 woorden die op -water

eindigen bijeengebracht: van *A-*, *Aa-* en *aanmaakwater* tot *zweet-*, *zwel-* en *zwembadwater*. Alle woorden zijn van een uitgebreide uitleg voorzien. Ter verstrooiing zijn kaderteksten opgenomen over onderwerpen als ‘Wereld Water Dag’, ‘Het verschil tussen koffiewater en thee-water’ en ‘Lourdes-water’. Bestellingen: www.kuux.nl.

Waterwoordenboek is een uitgave van Kuux Media en kost € 17,50 excl. porto (ingenaaid, 172 blz.). ISBN 978 90 809501 6 0

■ AFASIE

Afasie is een taalstoornis als gevolg van hersenletsel, bijvoorbeeld na een beroerte. Afasiëpatiënten kunnen niet meer over hun taalvermogen beschikken en hebben daardoor de grootste moeite om met hun omgeving te communiceren. In *Afasie*, een boek dat in eerste instantie bedoeld is voor studenten logopedie, taalwetenschap, psychologie en neurologie, worden de verschillende afasiësyndromen en hun oorzaken en symptomen beschreven, alsook de geschiedenis en de huidige stand van zaken van het wetenschappelijke onderzoek naar afasie.

Afasie van Roeline Bastiaanse is een uitgave van Bohn Stafleu van Loghum en kost € 32,50 (ingenaaid, 281 blz.). ISBN 978 90 313 6164 9

■ **TALENQUIZ ONLINE**

■ TALENQUIZ ONLINE

De *Talenquiz* is een op de bovenbouw van het voortgezet onderwijs gericht hulpmiddel voor de lessen taal (en eventueel taalkunde). De quiz verschijnt tien keer per jaar en bestaat uit acht vragen over taal, die gebruikt kunnen worden om de lesstof te verdiepen. De *Talenquiz* bereikt nu al een kleine 90.000 leerlingen, maar met de introductie van een onlineversie willen de makers, *De Taalstudio* en *De Praktijk*, de verspreiding nog vergroten. Een abonnement kost € 25,- per jaar (voor 60 leerlingen). Voor meer informatie zie www.taalstudio.nl/talenquiz.

EN VERDER

■ *Basiswoordenlijst Arabisch* van Ed de Moor en Ankie van Pel. Vijfde herziene en geactualiseerde uitgave van deze bij de cursus *Arabisch voor beginners* horende woordenlijsten Nederlands-Arabisch en Arabisch-Nederlands, van ieder zeventien- en twintig woorden. Coutinho, € 24,50 (ingenaaid, 304 blz.). ISBN 978 90 469 0174 8

■ *Schrijven met effect* van Mariët Hermans. Vierde, geactualiseerde druk van schrijfcursus voor studenten, gericht op het structureren en schrijven van doeltreffende zakelijke teksten. Coutinho, € 24,50 (ingenaaid, 258 blz.). ISBN 978 90 469 0185 4

■ *Schrijven in eenvoudig Nederlands* van Karen Heij en Wessel Visser. Tweede druk van deze handleiding voor het schrijven van begrijpelijke teksten. Sdu Uitgevers, € 13,50 (ingenaaid, 80 blz.). ISBN 978 90 125 8195 0

■ *Contact en invloed. Handelingen van de bijeenkomst van universitaire docenten Nederlands in het Duitse taalgebied*. Bevat de lezingen van deze in 2008 gehouden bijeenkomst; ze gaan over letterkunde (4), taalkunde (2) en taalverwerving van het Nederlands als vreemde taal (3). Agenda Verlag, € 29,80 (gelijmd, 146 blz.). Bestellingen en meer info: www.agenda.de. ISBN 978 3 98688 396 4

■ Eind vorig jaar verscheen *Geregeld! Methodiek voor de aanpak van de meest hardnekkige spellingproblemen* van Wied Ruijsenaars e.a. Een voor specialisten en remedial teachers bedoelde methode om ernstige spellingmoeilijkheden aan te pakken. Bij dit boek is nu (onder dezelfde titel) een bundel “behandelingsmateriaal, instructies en oefeningen” verschenen. Acco, € 80,- (ingenaaid, 391 blz.). ISBN 978 90 334 7501 6

■ *Spelling in het basisonderwijs* van Helge Bonset en Mariëtte Hoogeveen. Inventarisatie van het onderzoek dat de laatste jaren is verricht naar het schoolvak spelling in het basisonderwijs (92 blz.). Deze publicatie is gratis te downloaden op de website van de SLO: www.slo.nl/organisatie/recentepublicaties/00103.